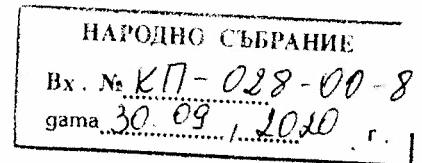

Сдружение БЪЛГАРСКИ РОДИТЕЛСКИ ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
ЕИК 206075296, гр.София ул."Граф Игнатиев" No5,
e-mail: brck@brck.bg, тел: 0899552332

До Председателя на 44-то Народно събрание

До Председателя на Парламентарната Комисия по правните въпроси,

До Председателя на Парламентарната комисия по труда, социалната политика и демографската политика

Становище

от сдружение „Български Родителски Централен Комитет - БРЦК”

срещу проект на Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс

Уважаема г-жо Председател на 44-то Народно събрание,
Уважаема г-жо Председател на Парламентарната Комисия по правните въпроси,
Уважаеми г-н Председател на Парламентарната комисия по труда, социалната и демографската политика,

Уважаеми дами и господа народни представители,
Уважаеми автори и вносители на проекта на Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс,

С настоящото становище сдружение „Български родителски централен комитет” се обявява категорично против представените предложения за изменения и допълнения в Семейния кодекс като предлага:

Параграфи: § 1, § 2, § 3, § 4 и § 5 от Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс да отпаднат.

Мотиви:

С така предложените изменения се отваря широко вратата за неконтролирани злоупотреби и неправомерно навлизане на частни лица и/или държавни институции в българските семейства, като това се прикрива зад благовидния предлог за „улесняване” на процеса по

припознаване на детето от неговия законен родител.

На пръв поглед изглежда, че промените целят облекчаване на процедурата по припознаване на дете от неговия биологичен баща в случаите, когато това е необходимо.

Именно такъв текст присъства и в стр. 1 на мотивите към законопроекта, където е вписано следното:

„...вътрешното законодателство не предвижда правната възможност предполагаемият биологичен баща на дете, чийто произход вече е бил установен чрез припознаване, да го оспори директно и да установи собственото си бащинство”.

Няма как да подминем факта, че зад този благовиден предлог би могъл да бъде прикрит друг, съвсем различен мотив, водещ към изключително обезпокоителни крайни резултати. Нека си представим следната хипотеза:

- семейство с ограничени финансови възможности и липса на средства за адекватна правна защита, състоящо се от майка и баща без сключен граждански брак и техните деца, или от самотна майка (при известен, но не живеещ със семейството баща) и нейните деца;

- наличие на недобронамерен субект от мъжки пол, който няма нищо общо нито с майката, нито с децата, но въпреки това предявява претенция за бащинство чрез процедурата за „припознаване”.

Опасността произтича от заложеното в законопроекта изменение на чл. 66 ал. 5 от Семейния кодекс, гласящо следното: „Извън случаите по ал. 1 и 4 припознаването може да бъде оспорено от всяко лице, което твърди, че е родител на припознатия, чрез иск, предявен в едногодишен срок от узнаването”.

Очевидна е възможността за следното развитие:

1. Следвайки хипотезата в горепосочения пример – самотна майка или двойка на семейни начала без сключен граждански брак – става ясно, че в тези случаи – които са доста често срещани – биологичният баща е бил надлежно признат за такъв след раждането на детето именно чрез процедура по припознаване.

2. С така предложеното изменение в чл. 66 ал. 5 се дава възможност на абсолютно всеки субект от мъжки пол, при това по всяко време, да се намеси в семейната среда чрез претенция за ново „припознаване” – доколкото формулираният срок „...в едногодишен срок от узнаването”, на практика, представлява липса на какъвто и да било срок – очевидно е, че за „узнаване” може да се претендира по всяко време.

3. Нещо повече – при наличие на схема за неправомерно отнемане на дете от неговата самотна майка – такива атаки могат да бъдат осъществявани от неограничен брой „претенденти”, всеки от които се появява в очакван или неочакван момент и завежда административна процедура за „припознаване”.

Не е трудно да се досетим, че това би въвлякло самотната майка в дълги и изтощителни съдебни и/или административни процедури с неясен краен резултат.

Още по-обезпокоителен е фактът, че при добре разигран сценарий от страна на представящия се за „баща”, в който участват и съответни отговорни лица от държавните институции, майката може да не узнае своевременно за предявената претенция – с което средствата ѝ за противодействие драстично намаляват.

Ако добавим и споменатата по-горе възможност за многократни претенции за „припознаване” – която законодателят така услужливо полага в ръцете на всякакви знайни или незнайни субекти – става ясно, че самотната майка (респективно двамата родители, отглеждащи децата си без сключен граждански брак) твърде скоро биха останали без децата си.

Всичко това поставя редица въпроси, като например следните:

1. Какво би се случило, ако на третия месец след административното припознаване майката не е успяла да възрази – например защото не знае, защото не знае как или не знае къде? В чл. 66, ал. 1 на Семейния кодекс и понастоящем присъства следният текст, който не се предвижда да бъде изменен с предложения законопроект: "Ако припознаването не бъде оспорено, то се вписва в акта за раждане."

Това означава, че майката изведнъж може да се окаже с друг „съродител”, с всички последици от това. С него ще трябва да дели грижите си по детето, той ще трябва да

подписва всички бележи и разрешения за училище, той ще има достъп до личните данни на детето в електронния дневник и ще има право да ходи на родителски срещи за детето, да позволява или не медицински интервенции за него. На такъв „припознат по административен път“ баща може ли да се има доверие?

От друга страна, биологичният баща – тъй като не е оспорил навреме припознаването – вече не е баща и ще трябва да иска от друг разрешение, за да разхожда детето си – без да изключваме и изключително тревожната, но напълно възможна ситуация, при която находчивият „припознаващ“ е педофил.

Да не забравяме, че така представените законови текстове не изключват и възможността „майка“ да може да припознае дете – при което истинската майка изведнъж може да се окаже просто страничен човек за своето собствено дете. Находчивата „припознаваща“ майка дори би могла да изведе детето в чужбина без знанието или разрешението на истинската.

На всичко това би могло да се противодейства по два начина:

1. Истинските майки и бащи да имат образцови документи, едновременно да са 100% правно грамотни – познавайки из основи Семейния кодекс, и знаейки къде, и как, да възразяват за всичко – както и да бъдат уведомени наистина в срок, за да имат време за реакция и планиране на всички следващи стъпки;

Или:

2. Министерски съвет най-после да спре с неадекватните предложения за промяна в Семейния кодекс – където все още има редица проблеми – или да въведе адекватни промени, при които **НЕ ВСЕКИ – А САМО ОТГОВАРЯЩИЯТ НА ТОЧНО ОПРЕДЕЛЕНИ КРИТЕРИИ** – да може да оспорва бащинство/майчинство, а "враждебното" оспорване (когато другият родител не иска да позволи това) да е само по съдебен път и само с ДНК тест.

Във връзка с първата точка – всъщност има ли някакво сериозно наказание за несъобщаване (или несвоевременно съобщаване) на „припознаването“? Възможно ли е истинските родители – например защото семейството е в чужбина – да узнаят всичко с непоправимо закъснение и това да остане без особени последствия за административните служители? Когато се върнат от чужбина – дали ще могат да открият, че децата вече не са от това семейство? Също – следва ли семейството или самотният родител винаги да притежават пари в резерв, за да имат възможността да платят спешно на адвокат?

Не на последно място – въвеждането на държавни институции като страни в процеса по припознаване, визирано в предложените изменения и допълнения на чл. 65 ал. 2, чл. 66 ал. 1 и чл. 66 ал. 6, подсилва още повече безпокойствата относно целостта и сигурността на уязвимите български семейства и/или самотни родители. Широко известен е печалният случай с небезизвестния опит за „държавно регулиране“ на семейните отношения,

въведен с все още невлезлия в сила (повече от година след неговото създаване) Закон за социалните услуги, който в момента е и обект на дело за противоконституционност в Конституционния Съд на Република България.

Не е трудно да бъде прозряна очевидната връзка между несвързаните (на пръв поглед) помежду си „предложения“ за законодателни инициативи – едно от които е и настоящият проект на Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс – които поставят в изключително рискована ситуация голяма част от българските семейства. В този смисъл, „услужливото“ предложение за все по-дълбокото вплитане на дирекциите „Социално подпомагане“, както и на която и да било друга държавна институция, в семейните отношения – в контекста на придобилите широка известност целенасочени опити за геноцид срещу българското семейство, осъществяван именно чрез силите и средствата на държавната администрация – е недопустимо.

В предложения законопроект се предлагат се изменения в чл. 62, ал. 4 СК, уреждащи възможност за оспорване от страна на детето от момента на навършване на 14-годишна възраст (в сравнение с навършване на 18 години при настоящата уредба) до една година от навършване на пълнолетие.

Това предизвиква значителни опасения, свързани с възможността за **вменяване на правосубектност** на непълнолетни лица. В чл. 4 на Закона за лицата и семейството /ЗЛС/ е предвидено, че **лицата от 14 години до навършване на 18-годишна възраст са непълнолетни, като те извършват правни действия със съгласието на техните родители или попечители.**

В текстовете, предложени в разглеждания тук законопроект за изменение и допълнение на Семейния кодекс, на непълнолетните лица се вменява неправомерна и несъответстваща на закона правосубектност, изразяваща се във възможността за извършване на директни правни действия. Не е трудно да бъде съобразено, че при наличие на такава възможност възниква реална опасност крехката детска или младежка психика да стане лесна жертва за външен натиск и влияние, след което детето да бъде заблудено или принудително подтикнато от трети лица към извършване на правни действия с насоченост срещу единия или двамата свои родители. Или накратко казано: децата в пубертетния си период са с изострена чувствителност и твърде лесни за подтикване към непреценени действия.

Нашите заключения са изградени върху задълбочен анализ на следните релевантни документи, съпровождащи законопроекта:

- Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс;
- Становища от неправителствени организации:
- Становище на Мрежа за правна помощ към Национална мрежа за децата, публикувано на интернет-страницата на Народното събрание на дата 25.09.2020 г.;
- Становище на Сдружение „Барсъ“, публикувано на интернет-страницата на Народното събрание на дата 25.09.2020 г.
- Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека;
- Частична предварителна оценка на въздействието;
- Становище на дирекция „Модернизация на администрацията“ относно съгласуването на частичната предварителна оценка на въздействието;
- Справка от Министерството на правосъдието относно съответствието на проекта на Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека;
- *Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС)*

Относно голословните твърдения, че Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) ни задължава да променим законодателството си по въпроса, след решенията по споменатите дела:

Следва да се има предвид, че текстът на чл. 46, т. 1 от Конвенцията – дословно – гласи следното: „Договарящите страни се задължават да изпълняват окончателните решения по същество на Съда по всяко дело, по което те са страна“. Никъде тук не е специфицирана задължителна форма – например, чрез промяна на действащ закон – чрез която това задължение следва да бъде изпълнено.

Също така – чл. 8 на Европейска конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), сочен като главно основание за изготвянето на разглеждания тук законопроект, гласи следното:

Член 8. Право на зачитане на личния и семейния живот.

1. Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот, на жилището и на

тайната на кореспонденцията.

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.

Твърде едностранчиво е това да се тълкува единствено в полза на претендиращия за припознаване. Безотговорно е да се изготвят предложения за законодателни промени, издигащи на пиедестал правата на претендиращия за бащинство/майчинство и в същото време: напълно пренебрегващи реалните заплахи, застрашаващи правата на другите участници в процеса – **единствените баща, майка и децата им.**

Дълбоко сме убедени, че Семейният кодекс има основна задача да съхрани българското семейство, а не да създава безнаказани допълнителни възможности за разрушаването му.

29.09.2020 г.

гр.София

Людмила Дукова,
Председател на сдружение „Български родителски централен комитет”
ЕИК 206075296, гр.София ул.„Граф Игнатиев” No5,
e-mail: brck@brck.bg, тел: 0899552332